

Brønnøy kommune

Plan og utvikling

Saksnr. arkiv: 2021/1948-8

Saksbehandler: Gunvald Eilertsen

Saksfremlegg

Utvalgssaksnr.:	Utvalg:	Møtedato:
	Formannskapet	

Dispensasjon fra planbestemmelse til kommuneplanens arealdel for akvakulturlokalitet Klubben 19755 - Mowi ASA.

Vedlegg:

- 1 Dispensasjonssøknad dat. 19.10.2021
- 2 Supplerende informasjon fra søker dat. 19.11.2021, rev. 22.11.2021
- 3 Høringsuttalelse fra Fiskeridirektoratet dat. 02.11.2021
- 4 Høringsuttalelse fra Nordland Fylkes Fiskarlag dat. 15.11.2021
- 5 Høringsuttalelse fra Brønnøy Kalk AS dat.15.11.2021
- 6 Høringsuttalelse fra rederiet CSL Norway AS dat. 15.11.2021
- 7 Høringsuttalelse fra Kystverket dat. 18.11.2021
- 8 Høringsuttalelse fra Nordland fylkeskommune dat. 22.11.2021
- 9 Sammenstilt kartutsnitt dat. 19.11.2021 - Brønnøy kommune

Kommunedirektørens innstilling:

Med hjemmel i plan og bygningslovens § 19-2 gis det dispensasjon med vilkår fra bestemmelsene til kommuneplanens arealdel, pkt. 6.9.2 hva angår planområde FFA15 og følgende forhold:

1. I en sone med bredde 100 meter langs ny anleggsløsning for akvakulturanlegg Klubben, målt ut fra en rett linje gjennom anleggsrammenes ytterkant mot nordvest/nordøst, tillates fortøyninger lagt høyere i vannsøylen enn -25 meter. Fortøyningene må samtidig ha en dybde på minst 15 meter målt i en avstand på 20 meter fra anleggsrammen, jfr. innspill fra Kystverket.
2. Nordøstre hjørne av ny anleggsløsning for akvakulturanlegget tillates etablert innenfor FFA15 som illustrert i dispensasjonssøknaden.

Vedtaket kan påklages, jfr. forvaltningslovens §28. Fristen for en skriftlig klage er tre uker etter at vedtaket er kommet fram til vedkommende part.

Saksopplysninger:

Mowi ASA har søkt om en dispensasjonsavklaring for arealsituasjonen som grunnlag for endring av akvakulturlokaliteten Klubben i Ursfjord.

Anlegget ligger omtrent midt over kommunegrensen mellom Brønnøy og Sømna ved innløpet til Lessremman der Brønnøy Kalk AS har sitt utskipningsanlegg for kalkstein. Størstedelen av fortøyningsanlegget ligger i Sømna.

Brønnøy kommune fikk en dispensasjonssøknad om dette den 26.05.2021, og i begynnelsen av juni var det nærmere kontakt om detaljavklaring i saken. En revidert søknad ble sendt saksbehandler den 22.06.2021 uten at dette beklageligvis ble fanget opp, og først den 14.10 ble denne situasjonen avdekket. Den 15.10 var det en felles gjennomgang av saken på nytt, og Mowi AS oversendte den 19.10.2021 en revidert søknad som utdypet en løsning for nedsenkede fortøyninger og har en fyldigere beskrivelse av andre interesser i området.

Dispensasjonssøknaden ble samme dag sendt på høring med svarfrist 16.11.2021.

Akvakulturlokaliteten Klubben ble klarert i 2003 for en produksjonskapasitet på 2340 tonn MTB. Anleggsrammene (båsene / burene) er etablert i en rekke, og hver av de 10 rammene er på 70x70m (totallengde 700 meter). Det planlegges nå en oppgradering av anlegget ved overgang til større rammer på 95x95m (totallengde 950m), og med en liten dreining av anlegget fra land i nordøst for å opprettholde passasje mot land for båttrafikk til forflåte. Breddeøkningen vil i sørvest skje inn mot land, mens den mot nordøst vil skje utover i fjorden. Arealøkningen begrunnes ut fra et ønske om standardisering av anleggene og at det er positivt for fiskevelferden at det kan settes ut større merder. Det er ikke planlagt en økning av produksjonsvolumet ved anlegget.

Arealplanavklaringen vil være grunnlaget for en søknad til fylkeskommunen om godkjenning av beskrevet lokalitetsendring.

Anlegget ligger langs sørøstsiden av den nordligste fjordarmen av Ursfjord som har dybder ned til over 350m og en bredde på dypområdet på 7-800m. Sjødybden der anlegget ligger er på ca. 100-200m og faller raskt ned til maksdybde i vest.

Miljøtilstanden i bunnområdet under merdene betegnes som god, jfr. referanse til MOM-B og MOM-C undersøkelser 2017-2019 under maksimal belastning.

Den planlagte oppgraderingen av anlegget medfører større arealbeslag i og med at det er 10 rammer som hver er 25m større, dvs. en økning av anlegget i lengderetningen med 250m og i bredden med 25m. Det må settes ut et nytt fortøyningsanlegg, og erfaring med dårlig ankerfeste i bunnmassene i dypet gjør at det nå planlegges strukket fortøyning over til motsatt side av bukta der det er bedre masser for ankerfeste i løsmasser og muligheter til boltefeste i fjell.

Det vises til dispensasjonssøknaden for illustrasjon av nåværende og nytt anlegg.

Denne løsningen har imidlertid den ulempen at fortøyningene blir liggende grunnere på tvers av fjorden, og slikt sett må avklares i forhold til bestemmelser i kommuneplanens arealdel og hensynet til skipstrafikken til Lessremman. Dette foreslås løst ved å henge kjettinger på fortøyningene i varierende lengde/tyngde slik at dette bidrar til å senke fortøyningene på midten. Innfesting av kjettinger som lodd er beskrevet å kunne dra fortøyningslinene på midten ned til en dybde på mer enn 25m.

Kommuneplanens arealdel

Lokaliteten Klubben 19755 ligger innenfor akvakulturområde A15 inn mot land og FFA15 (ferdsel/fiske/akvakultur) utenfor hvor det kan legges fortøyninger til anlegg, men hvor disse må ligge dypere enn -25m på grunn av at ferdselsfunksjon her har fortrinnsrett.

Skissert ny anleggsløsning er i konflikt med arealplanen på følgende forhold:

- På grunn av økt lengde på anlegget vil en liten del av anleggsrammen lengst nordøst komme over i formålsområde FFA15 hvor det ikke tillates akvakulturaktivitet.

- På grunn av at innfestingen av fortøyninger mot vest/nordvest heves til et grunnere nivå vil dybdekrav i følgende planbestemmelse pkt. 6.9.2 for kombinertformål FFA ikke kunne oppfylles for hele området:
Det tillates utlegging av fortøyninger til akvakultur, med funksjon for tilstøtende akvakulturområde (identiske feltnumre). Fortøyningen må ikke være til hinder for vanlig sjøveis ferdsel, og tillates derfor ikke høyere enn -25 i vannsøylen. Akvakulturanlegg ut over fortøyningsanlegg tillates ikke.

Høringsuttalelser

Etter høringsfristens utløp for dispensasjonssøknaden den 16.11.2021 er det mottatt følgende uttalelser:

- Fiskeridirektoratet den 02.11.2021
- Nordland Fylkes Fiskarlag den 15.11.2021
- Rederiet CSA Norge den 15.11.2021
- Brønnøy Kalk AS den 15.11.2021
- Ettersendt fra Kystverket den 18.11.2021
- Ettersendt etter utsatt frist fra Nordland fylkeskommune den 22.11.2021

Fiskeridirektoratet informerer om at lokaliteten i sin helhet ligger innenfor en kartlagt fiskeplass for passive redskap. I nærheten av lokaliteten er det både gyteområder for torsk og låssettingsplass for sei. Havforskningsinstituttet har i nasjonalt program for kartlegging av marine naturtyper registrert et lokalt viktig gytefelt for kysttorsk i indre del av Ursfjord. Det er uheldig at det så kort tid etter vedtak av ny arealplan søkes om dispensasjon, selv om det i denne saken gjelder en endring av etablert akvakulturområde og ikke et helt nytt areal. Fiskeridirektoratet region Nordland anser ikke at de omsøkte endringene ved lokaliteten vil føre til vesentlig fortrenghet eller gi økte negative konsekvenser for fiskeriinteressene i området. Fiskeridirektoratet har derfor ingen merknader til at det gis dispensasjon som omsøkt.

Nordland Fylkes Fiskarlag er ikke kjent med at endringen dispensasjonssøknaden gjelder vil innebære at anlegget kommer i vesentlig økt konflikt med fiskeriinteressene i området, og det er ikke kommet merknader til omsøkt endring fra det lokale fiskarlaget. Nordland Fylkes Fiskarlag mener det er svært uheldig at arealavklaring skjer gjennom dispensasjonsbehandling og ikke ved rullering av arealplanen, slik at en i langt større grad kan sikre en helhetlig forvaltning av sjøområdene, bred medvirkning og et grundig kunnskapsgrunnlag. Nordland Fylkes Fiskarlag informerer også om de lokalt viktige gytefeltene for torsk i indre Ursfjord og fiskeplasser for passive redskap som overlapper med oppdrettsanlegget.

Brønnøy Kalk AS har et langsiktig perspektiv på utvinning av kalkspatmarmor i Velford, og Lessremman er det eneste alternativet for utskipping av årlig 2 mill. tonn kalkråstoff som fraktes i skip til OMYA Hustadmarmor AS sitt foredlingsanlegg i Elnesvågen. Det er igangsatt en reguleringsprosess for utvidelse av utskipningsanlegget i Lessremman slik at det kan lagers flere fraksjoner/kvaliteter stein for sjøtransport. Det er derfor helt avgjørende for bedriftens virksomhet at det ikke blir gjort endringer som kommer i konflikt med dagens eller fremtidens båtstørrelser og trafikk inn og ut fra Lessremman. Det henvises ellers til egen uttalelse fra rederiet.

Rederiet CSL Europe informerer om at seilingsruten som benyttes inn til Lessremman ikke følger seilingsleden som i kartet ligger midt i fjorden, men lengre mot sørøstsiden av

fjordarmen der oppdrettsanlegget ligger. På grunn av trangt innløp til Lessremman vil det under ugunstig/dårlig vær føre til at skip ikke kan gå til kai dersom det må følges et seilingsløp som ligger midtfjords. Estimert dypgang på dagens fraktskip er 13,5m + sikkerhetsklarering. Fremtidige skip kan bli vesentlige større og dermed stikke dypere, og for rederiet er det viktig at skipenes seilingsled er tilrettelagt slik at det er trygt å ferdes også i dårlig vær.

Kystverket bemerker at anlegget ligger svært nær led inn til Lessremman, og det vil ikke være sjøsikkerhetsmessig heldig at fortøyningslinjer kommer i konflikt med fartøy som benytter denne leden. I høringsuttalelsen er det tatt inn info og kart som viser den faktiske skipstrafikken inn til Lessremman.

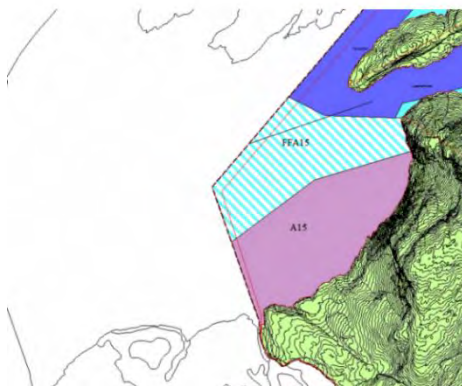
Dersom omsøkt dispensasjon fra gjeldende planverk vil innebære større hindringer og en sjøsikkerhetsmessig forverring av dagens situasjon, vil Kystverket frarå at deler av søknaden innvilges.

På bakgrunn av registrert fartøystørrelse i området kan Kystverket vurdere å akseptere fortøyningslinjer fra 15 meters dybde og nedover i vannsøyla, med 20 meters avstand til anleggets ytterpunkt.

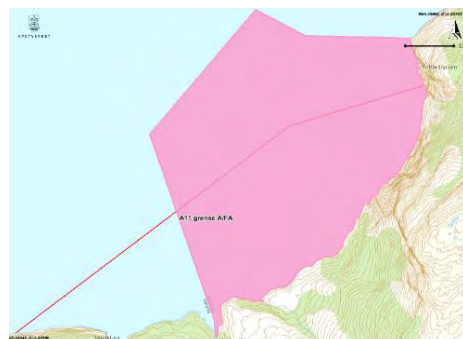
Nordland fylkeskommune har merknader til de formelle rammene som gjelder for en dispensasjon, og mener som andre høringsparter det er uheldig at søknad om dispensasjon kommer kort tid etter at arealplanen er vedtatt. Dersom det gis dispensasjon ber NFK om at det settes vilkår for dispensasjonen som styrer utforming og omfang av omsøkt tiltak. NFK oppfordrer Brønnøy kommune til å vurdere om etableringen av anlegg og fortøyninger vil være til hinder for fiske eller ha skadelig effekt på området verdi som gytefelt.

Vurdering:

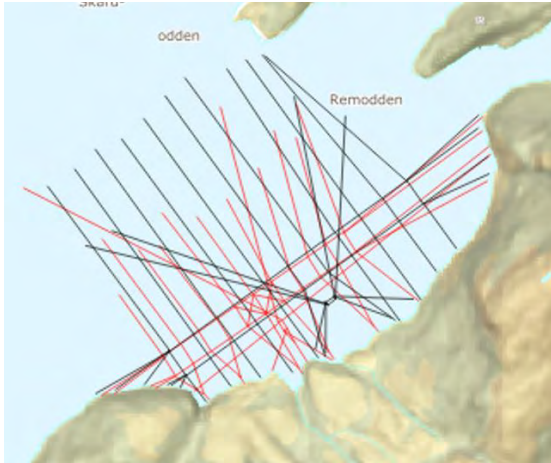
I nylig avsluttet revisjon av kommuneplanens arealdel ble det reist innsigelse i høringsfasen fra Kystverket/Fylkesmannen i brev dat. 29.06.2018 om utformingen av flere akvakulturområder i forhold til ferdselshensyn. I oversendelse den 11.09.2018 har Kystverket foreslått konkrete avgrensninger mellom rene akvakulturområder og areal hvor ferdsel har fortrinnsrett, men hvor fortøyningsanlegg kan legges på større dyp enn 25m. Akvakulturområde A15 Klubben er ett av områdene som er vurdert av hensyn til innløpet til Lessremman, og Kystverkets forslag er grunnlaget for vedtatt arealplan i området.

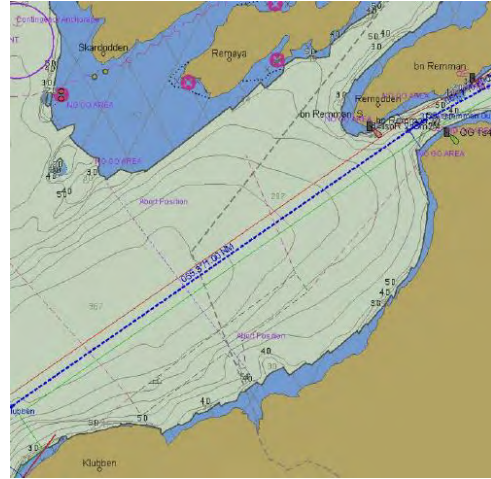
Utklipp fra vedtatt arealplan.
Skille mellom A15 og FFA er i samsvar
Med innspill fra Kystverket i planprosessen.

Innspill fra Kystverket til skille mellom
akvakulturområde A15 nærmest land og
flerbruksområde FFA15 utenfor hvor det kan
legges akvakulturfortøyninger på større dyp
enn 25m. (Rød strek)

Anleggsrammer og fortøyningsanlegg
Rødt = eksisterende, Blått = planlagt nytt

Seilingsløp / korridor for dagens fraktskip
Trimnes ved innløpet til Lessremman.
Eksisterende akvakulturanlegg vises med
stiplet omriss.

Situasjonsbeskrivelse og høringsuttalelser viser at den omsøkte endringen av akvakulturanlegget Klubben er en utfordring i forhold til å opprettholde seilingsfleksibiliteten inn til Lessremman for dagens kalkfrakt, og videre i forhold til framtidige fraktbehov.

Dette går både på utvidelse av anleggsrammene ut i fjordbassenget i nordøst og nytt fortøyningsanlegg som ikke vil kunne tilfredsstille dybdekrav på min. 25m i hele flerbruksområdet slik det er foreslått.

Fortøyninger til eksisterende anlegg tilfredsstiller i det vesentligste dette kravet, jfr. illustrasjon i supplerende søknadsnotat dat. 19.11.2021 (s.5), mens vist nye fortøyninger ikke gjør det. Det største avviket for de nye fortøyningene er nærmest innløpet til Lessremman, og hvor dybdekravet først oppnås midt i seilingsløpet, og det er mer enn 250 meter fra anleggsrammene.

Fraktselskapet er bedt om en vurdering av minimumsavstanden fra dagens anleggsrammer ut til seilingsled som foretrekkes under ugunstige værforhold, og den opplyses å være ned mot 50 m. Skipet har ellers ved innfart en langt mindre dypgående enn oppgitt med full last ut fjorden. Mowi AS opplyser at fortøyningene ved festepunktene på rammebøyene har en dybde på 10 m.

Kystverket har antydnet en akseptabel minimumsdybde på 15 meter på fortøyningene i 20 meters avstand fra rammene. Dersom dette forlenges videre i fall 1:3 som en normal skråvinkel, vil fortøyningslinene kunne ha en dybde på 25 meter på 50 meters avstand. Dette tilsvarer dybden som er satt i planbestemmelsen og samsvarer med oppgitt seilingsposisjon som fraktrederiet oppgir er blitt valgt under ugunstige værforhold. Om denne løsningen er gjennomførbar med loddbelastning på fortøyningene er ikke avklart.

Når det gjelder hensynet til fiskeriinteressene i området, så er det i høringen ikke framkommet opplysninger av vesentlig interesse i forhold til omsøkt dispensasjon for fortøyningsløsning, men dette er ellers spørsmål som eventuelt kan vurderes nærmere dersom/når det søkes om ny godkjenning i hht. Akvakulturloven.

DISPENSASJON

En dispensasjon krever grunnlagt søknad.

Relevante naboparter og regionale / statlige myndigheter hvis saksområde blir direkte berørt, skal ha mulighet til å uttale seg før det gis dispensasjon fra planer og plankrav.

Kommunen kan i samsvar med Plan- og bygningslovens §19 dispensere fra vedtatte planbestemmelser. Dispensasjon kan imidlertid ikke gis dersom hensynene bak bestemmelsen det dispenseres fra, hensynene i lovens formålsbestemmelse eller nasjonale eller regionale interesser, blir vesentlig tilsidesatt. Fordelene ved å gi dispensasjon skal være klart større enn ulemperne. Det kan ikke dispenseres fra saksbehandlingsregler.

Kommunen kan gi varig eller midlertidig dispensasjon fra bestemmelser fastsatt i eller i medhold av denne lov. Det kan settes vilkår for dispensasjonen.

Ved dispensasjon fra loven og forskriften til loven skal det legges særlig vekt på dispensasjonens konsekvenser for helse, miljø, jordvern, sikkerhet og tilgjengelighet.

Dispensasjonssøknaden for endret fortøyningsløsning og avvik for dybdekrav til fortøyninger er begrunnet i erfaringer og problemer med lokale bunnforhold, og arealutvidelsen er begrunnet i fiskehelsehensyn og ønske om standardisering av anleggene. I supplerende brev dat. 19.11.2021 begrunnes behovet for ny fortøyningsløsning med bedre sikkerhet mot rømning fra anlegget, og det argumenteres for at skipstrafikken har et område med bredde 150 meter ved passasje av anlegget før innløpet til Lessremman.

Brønnøy kommune som planmyndighet har hverken forutsetninger for eller myndighet til å vurdere alternative fortøyningsløsninger.

Den omsøkte dispensasjonen må spesielt veies opp mot planmessige prinsipp om å prioritere ferdsel fremfor akvakultur i flerbruksområdet FFA15 og sikkerhetshensyn for skipstrafikken.

Ut fra innspill fra Kystverket og informasjon fra fartøy som trafikkerer, vil en dispensasjon som omsøkt ikke kunne tilrås imøtekommet fordi den ikke tar høyde for den faktiske skipstrafikken og hensynet til denne. Innløpet til Lessremman har en bredde på bare 100 meter, og det er da kritisk viktig at det ikke etableres forstyrrende installasjoner i nærheten av innseilingen. Forlengelsen nordøstover og dreining av anlegget mot innløpet til Lessremman er i så måte ugunstig i seg selv i og med at det nye anlegget i norøstenden kommer ca.20m nærmere båttrafikken enn dagens situasjon.

Brønnøy kommune som planmyndighet må ta stilling til en konkret dispensasjonsløsning knyttet til arealavgrensning hvor fortøyningsanlegg eventuelt kan anlegges på mindre dybde enn det generelle kravet på 25 meter i planbestemmelsen for fellesområder FFA.

Vist løsning med nedsenket fortøyning er ikke illustrert slik at det egner seg til å fatte en konkret dispensasjonsbeslutning på dybdeavvik innenfor FFA15, og avviket er så stort i arealomfang at det vurderes å tilsidesette prinsippene i arealplanen.

Saksbehandler har i kartvedlegg sammenstilt følgende informasjon som grunnlag for en avklaring i saken:

- Formålsgrænse mellom A15 og FFA15 (fra kommuneplanens arealdel)
- Sektor for faktisk skipstrafikk (fra høringsuttalelse Kystverket)
- Seilingsled/biled (fra grunnkart)
- Rammer for nåværende akvakulturanlegg – 70 x 700m - (fra søknad Mowi AS)

- Rammer for planlagt nytt anlegg – 95 x 950m – (fra søknad Mowi AS)
- Forslag til avstandslinje på 50m fra nytt anlegg, alternativt 100m hvor fortøyninger skal ha dybde på minst 25 meter.

En samlet vurdering og anbefaling kan være at dispensasjonen fra dybdekrav til fortøyninger i planbestemmelse pkt. 6.9.2 for FFA15 gjøres gjeldende i en sone med bredde på 100 meter langs ny anleggsløsning, målt ut fra en rett linje gjennom anleggsrammenes ytterkant mot nordvest/nordøst.

I resten av flerbruksområdet FFA15 forutsettes dybdekravet for fortøyninger på 25 meter eller mer opprettholdt.

Skissert dispensasjonen vil medføre at formåls grensen mellom A15 og FFA15 overskrides med 70-80 meter. Dispensasjonen vil likevel i praksis ikke medføre noen innskrenkninger for skipstrafikken i forhold til dagens løsning enn at anlegget kommer litt nærmere skipstrafikken i nordøst enn i dag.

Kommunedirektøren vurderer denne saken slik at hensynet til Brønnøy Kalk sin etablerte utskipningsløsning må veie tyngst i en samlet vurdering, og at bedriften ikke bør påføres usikkerhet verken til nåværende eller framtidige sjøveis transportløsninger. Med bare dette som utgangspunkt vurderes det strengt tatt ikke å være plass til å utvide akvakulturanlegget.

En har likevel forsøkt å finne en kompromissløsning som vurderes akseptabel for begge parters kryssende interesseforhold. Akvakulturdriften bør kunne løse de tekniske utfordringene med nytt fortøyningsanlegg innenfor skissert dispensasjonsløsning.

Det tilrås derfor en dispensasjonsløsning med vilkår som ivaretar dagens seilingskorridor til Lessremman med dybdekrav til fortøyninger som planmessig bestemt, samtidig som bestående akvakulturanlegg Klubben gis muligheter til en oppgradering.

